

**OPETUSMINISTERIÖN JA OPETUSHALLITUKSEN
VÄLINEN TULOSSOPIMUS
VUOSILLE 2009–2011**

11/020/2009

OPETUSMINISTERIÖN JA OPETUSHALLITUKSEN VÄLINEN TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2009-2011

Sisältö

TOIMINNALLISET TULOKSET	2
I TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	2
1. OPH VASTAA KOULUTUKSEN KEHITTÄMISESTÄ JA EDISTÄÄ KOULUTUKSEN TULOKSELLISUUTTA	2
A. Normatiivinen ohjaus	2
B. Informaatio-ohjaus	4
2. OPH SEURAA KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMISTÄ JA KOULUTUKSEN TULOKSELLISUUTTA	7
3. ERIKSEEN SÄÄDETYT JA MÄÄRÄTYT TEHTÄVÄT	9
A. Tutkintojen tunnustaminen, kielitutkinnot, kääntäjätutkinnot	9
B. Opiskelijavalintoja tukevat prosessit ja koulutustiedotus	10
C. Ennakointi	11
D. Eurooppa-koulut	11
E. EU-kuljettajadirektiivin toimeenpano	12
F. Valtion oppilaitokset	12
G. Koulutustoimikunnat	12
H. Tutkintotoimikunnat	13
I. Vähälevikkinen oppimateriaali	13
4. VALTIONAVUSTUS (SIIRTOMENOT) JA RAKENNERAHASTOT	14
A. Valtionavustusprosessit	14
B. Rakennerahastoprosessit	14
II TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS JA PALVELUKYKY	15
III HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	16
IV MÄÄRÄRAHAT	16
1. Toimintamenomäärärahat	16
2. Muu rahoitus	16
V SEURANTA	17

Opetushallitus kehittää suomalaista koulutusta ottaen huomioon kulttuuri-identiteettiin kasvamisen erityistarpeet ja tasavertaiset koulutusmahdollisuudet. OPH edistää yhdenvertaisuuden toteutumista omassa organisaatiossaan, oppilaitoksissa ja koulutuksessa.

Tavoitteena on turvata ruotsinkieliselle väestölle muuhun väestöön nähden tasavertaiset koulutuspalvelut. Tässä tulossopimuksessa asetetut tavoitteet koskevat sekä suomen- että ruotsinkielistä koulutusta.

TOIMINNALLISET TULOKSET

I TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

1. OPH VASTAA KOULUTUKSEN KEHITTÄMISESTÄ JA EDISTÄÄ KOULUTUKSEN TULOKSELLISUUTTA

A. Normatiivinen ohjaus (opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet ja niiden toimeenpano: suunnitelmat, muutokset ja lisäykset sekä niihin liittyvät koulutukset ja oppaat)				
Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
Yleissivistävän koulutuksen opetussuunnitelman perusteet (esi- ja perusopetus, lukiokoulutus ja taiteen perusopetus) sekä niiden toimeenpano	Lisäykset/muutokset: - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet erityisen maailmankatsomuksen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen osalta uudistettu keväällä 2009. - Aikuisille tarkoitetun perusopetuksen perusteiden alimpien vuosiluokkien tavoitteiden ja sisältöjen kokonaisuus hyväksytty opetussuunnitelman perusteisiin syksyllä 2009. - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet tehostetusta ja erityisestä tuesta. - Oppilasarvioinnin perusteita yhtenäistetty oppilaiden oikeusturvan parantamiseksi. - Lukion opetussuunnitelman perusteet tarkistettu suullisen kielitaidon tavoitteiden ja sisältöjen osalta ja laadittu erillinen suullisen kielitaidon kokeet ja koepankki.	Opetussuunnitelman perusteisiin tehdyt muutokset tulevat voimaan 1.8.2010.		Opetussuunnitelman perusteita kehitetään ja yhteen sovitetaan siten, että ne muodostavat johdonmukaisesti etenevän jatkumon ja vahvan perustan elinikäiselle oppimiselle. Yleissivistävän koulutuksen järjestäjät/oppilaitokset ovat tietoisia kansallisista vaatimuksista kasvatuksen ja opetuksen tavoitteista ja sisällöistä sekä muista opetuksen järjestämiseen liittyvistä seikoista ja toimivat uusittujen säädösten mukaisesti.

<p>Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet ja niiden toimeenpano</p>	<p>Perusopetuksen tavoitteita ja tuntijakoa koskevan valmistelun tuki.</p> <p>Perusteiden uudistustyö käynnistetty.</p>	<p>Perusopetuksen opetussuunnitelman valmistelu valtioneuvoston päätöksen perustalta.</p> <p>Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet uudistettu.</p>	<p>Kuten ed. vuonna.</p> <p>Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet otettu käyttöön.</p>	
<p>Ammatillisten perustutkintojen perusteet ja valmistavien koulutusten perusteiden uudistukset sekä niiden toimeenpano (mukaan lukien kokeilut, tutkintorakenne-esitykset ja muu tutkintojen kehittäminen)</p>	<p>18 uudistettua työelämän osaamistarpeita vastaavaa perustutkinnon perustetta ja 2 valmistavan koulutuksen perustetta käytössä.</p> <p>Opettajien työelämäopintojen perusteet hyödynnettävissä.</p> <p>Suunnitelma tutkintojen ja perusteiden päivittämisestä valmis.</p> <p>Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämishanke käynnistetty ja kehittämishankeeseen liittyvät selvitykset tutkintotoimikuntajärjestelmän ja tutkintosuoritusten arvioinnin kehittämistarpeista (arvioijien saatavuus ja osaaminen) sekä kehittämisen vaatimista resursseista tehty.</p>	<p>32 uudistettua työelämän osaamistarpeita vastaavaa perustutkinnon perustetta ja valmistavan koulutuksen perusteet käytössä.</p> <p>Ammattiosaamisen näytöt integroitu kaikkiin ammatillisten perustutkintojen ja valmistavan koulutuksen perusteisiin.</p> <p>Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämishankeeseen liittyvät selvitykset ammatillisen tutkintojärjestelmän joustavuuden ja selkeyden lisäämisestä tehty. Hankkeen loppuraportti valmis.</p>	<p>Vuonna 2010 päättyneiden tutkinto- ja opetussuunnitelmakokeilujen pohjalta tehty mahdolliset tutkintoja koskevat esitykset.</p>	<p>Ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja tutkintotoimikunnat ovat tietoisia tutkintoja ja koulutusta koskevista kansallisista vaatimuksista, ja ne suunnittelevat tutkinto- ja koulutustarjonnan sekä laativat opetussuunnitelmat niiden pohjalta.</p>
<p>Ammatillisessa aikuiskoulutuksessa ammatti- ja erikoisammattitutkintojen näyttötutkintojen perusteet ja muut määräykset sekä niiden toimeenpano</p>	<p>40 työelämän osaamistarpeita vastaavaa näyttötutkinnon perustetta. Todistusmääräyksen päivitys. Tutkintorakenne-esitys valmis marraskuussa.</p> <p>Tutkintotoimikuntiin liittyviä päätöksiä n. 45 /vuosi.</p> <p>Ks. Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämishanke edellä.</p>	<p>Kuten ed. vuonna.</p> <p>Kolmivuotiskaudelle 2010–2013 n. 175 tutkintotoimikunnan asettamis- ja n. 1300 tutkintotoimikuntajäsenen nimityspäätökset 1.8.2010 alkaen.</p> <p>Ks. Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämishanke edellä.</p>	<p>Kuten ed. vuonna.</p>	<p>Näyttötutkinnon ja koulutuksen järjestäjillä on käytettävissä ajantasaiset tutkinnon perusteet ja muu tuki työelämässä tarvittavan osaamisen päivittämiseen ja uudistamiseen. Näyttötutkintoon hakeutuminen, tutkinnon suorittaminen ja tarvittavan ammattitaidon hankkiminen mahdollistuu kunkin tutkinnon suorittajan omista lähtökohdista henkilökohtaistetusti.</p>

Maahanmuuttajaopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja niiden toimeenpano	Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet uudistettu maaliskuussa. Asiaan liittyvän oppaan valmistelu.	Opetussuunnitelman perusteisiin tehdyt muutokset tulevat voimaan 1.1.2010 lukien. Asiaan liittyvä opas käytössä 1.8.2010.		Koulutuksen järjestäjät/oppilaitokset ovat tietoisia maahanmuuttajien kasvatuksen ja opetuksen tavoitteista ja sisällöistä sekä muista opetuksen järjestämiseen liittyvistä seikoista ja toimivat uusien säädösten mukaisesti.
--	---	---	--	--

B. Informaatio-ohjaus

Valtionavustuksin toteutettavia Informaatio-ohjaukseen liittyviä hankkeita käsitellään myös kohdassa 4A. Valtionavustukset. *-merkityt liittyvät myös kohtaan 4A. Valtionavustukset

Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
<ul style="list-style-type: none"> - Uusien toimintamallien kuvaukset - Hyvien käytänteiden kuvaukset (vertaisoppiminen) - Suositukset - Tiedotteet - Suunnitelmat - Raportit, julkaisut, oppaat - Periaatekannanotot - Koulutusohjelmat - Oppimateriaalit - Portaalit - Nettiverkot 	<p>Perustehtävän lisäksi erityisiä painopistealueita ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - POP-ohjelma 2009-2011: joustava perusopetus, kerhotoiminta, kodin ja koulun välinen yhteistyö, oppilas- ja opiskelijahuollon laatu ja palvelurakenne, oppilaanohjaus, tehostettu ja erityinen tuki, sairaalaopetus, monikulttuurisuuskoulu yhteisössä ja romaniopetus (ml. romani aikuisten perusopetuksen loppuunsaattamisen tuki), vieraiden kielten valintojen monipuolistaminen.* -Aamu- ja iltapäivätoiminta, painopisteenä moniammatillinen ja hallinnonalat ylittävä yhteistyö sekä yhteistyö yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.* - Toisen kotimaisen kielen opetus, painopisteenä opetusmenetelmät, oppimateriaalit, opettaja- ja opiskelijavaihto, kielikylvyt, kielisuihkut.* -Oppimisympäristöjen monipuolistaminen (tieto- ja viestintätekniikka opetuksessa).* - Taide- ja taitokasvatus. - Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky. - Lahjakkuus, luovuus ja innovatiivisuus koulutuksessa. - Oppilas- ja opiskelijahuolto koulu- ja oppilaitosyhteisössä.* 			Koulutuksen järjestäjät/oppilaitokset saavat käyttöönsä uusia toimintamalleja ja hyviä käytänteitä sekä tuki- ja opetusmateriaalia oppimisen ja hyvinvoinnin kehittämistä varten.

	<ul style="list-style-type: none"> - Turvallisuus ja kriisitilanteisiin varautuminen. - Rikoksentorjunta. - Tietosuoja koulutuksessa. - Yhteisöllisyys kouluissa ja oppilaitoksissa (etenkin oppilaskuntatoiminta). - Yrittäjyyskasvatuksen ja -koulutuksen tukitoimenpiteet (yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa) - Osaamisen tunnustamisen kehittäminen ja aikuiskoulutuksen henkilökohtaistaminen. - Maahanmuuttajien ammatillisen ja aikuiskoulutuksen tuki. - Vankien ammatillisen koulutuksen kehittämisen toimenpideohjelman tuki - Taiteen perusopetuksen toteutusmallien ja toimintakäytänteiden selkeyttäminen, taiteen perusopetusta antavien yksiköiden, taide- ja kulttuurilaitosten, kirjastojen ja koulun yhteistyön edistäminen. - Maahanmuuttajien, työttömien, eläkeläisten ja muiden aliedustettujen ryhmien osallistumisen lisääminen vapaan sivistystyön opinnoissa (opintoseteliavustukset, kehittämisavustukset).* - Pohjoismaisesta lukion yhteistoimintasopimuksesta (sop. nro 43/2008) ja sen antamista mahdollisuuksista tiedottaminen. - Oppilaitosten fyysisen oppimisympäristön kehittäminen 			
<p>- Koulutuksen ja opetuksen laadunhallintamallit (yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa)</p> <p>- Laatupalkintokilpailut (amatillinen koulutus, oppisopimuskouluttajat ja kansalaisopistot)</p>	<p>Perusopetuksen laatuksiterien valmistelun ja toimeenpanon tuki. Ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuosituksen toimeenpanon tuki.</p> <p>Laatukilpailut toteutettu. Palaute hankittu ja prosessit hoidettu tehokkaasti.</p>	<p>Laadunvarmistuksen ja -hallinnan välineitä käytettävissä laadunhallintasuosituksen ja laatuksiterien tueksi. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen käsikirja.</p> <p>Laatukilpailut toteutettu. Palaute hankittu ja prosessit hoidettu tehokkaasti.</p>	<p>Kuten ed. vuonna.</p> <p>Laatukilpailut toteutettu. Palaute hankittu ja prosessit hoidettu tehokkaasti. Laatukilpailun hyvät</p>	<p>Kansainvälisiä ja kansallisia laadunhallinnan hyviä käytäntöjä hyödynnetään koulutuksen järjestäjien laadunhallinnassa. Koulutuksen järjestäjille on tarjolla ja ne käyttävät erilaisia laadunhallinnan ja kehittämisen työvälineitä. Koulutuksen järjestäjät saavat kilpailujen avulla vertailutietoa laadunhallintatilasta oman toimintansa laadunhallinnan</p>

- Laadunhallinnan yhteyspiste (ENQA-VET)	ENQA-VETin toimeenpanon tuki.	Kuten ed. vuonna	käytännöt julkaisu päivitetty. Kuten ed. vuonna	kehittämiseen.
Opetustoimen henkilöstökoulutus*	Toimivat hakukriteerit sekä seuranta- ja raportointijärjestelmät päätöksenteon tueksi. Päätökset enintään 3 kk kuluessa haun päättymisestä.	Kuten ed. vuonna.	Kuten ed. vuonna.	Koulutus tukee koulutuspoliittisten uudistusten toimeenpanoa oppilaitoksissa. Päätöksentekijät saavat seurantatietoa koulutuksen tuloksista ja vaikuttavuudesta.
OpettajaTV*	OpettajaTV:n kautta täydennyskoulutukseen osallistuvien määrän kasvu 20 % vuodessa.	OpettajaTV:n sarjojen käyttö täydennyskoulutusten lisäksi osaksi koulun/oppilaitoksen sisäistä kouluttautumista.	OpettajaTV:n toiminnan seuranta ja raportointi.	Koulutus toteutuu koulutettavien kannalta mielekkäässä aikataulussa. ja työelämäläheisin menetelmin.
Työpaikalla tapahtuva oppiminen ja ammattiosaamisen näyttöjen tukiohjelmien toimeenpano ja ohjaus (mukaan lukien opettajien ja työpaikkaohjaajien koulutus ja osaamisen varmistaminen sekä työkykykypassin toimeenpano)*	60 % koulutuksen järjestäjistä mukana tukiohjelmassa. 40 % työpaikkaohjaajista koulutettuja. 10 % opettajista osallistuu työelämäosaamisen opintoihin ja kehittämishankkeisiin.	50 % koulutuksen järjestäjää mukana tukiohjelmassa. 45% työpaikkaohjaajista koulutettuja. 10 % opettajista osallistuu työelämäosaamisen opintoihin ja kehittämishankkeisiin.	50 % koulutuksen järjestäjää mukana tukiohjelmassa. 50% työpaikkaohjaajista koulutettuja. 10 % opettajista osallistuu työelämäosaamisen opintoihin ja kehittämishankkeisiin. Yhteenveto näyttöjen seurannasta. Ammattiosaajan työkykykypassin toimivuuden seuranta.	Ammatillisen koulutuksen järjestäjät/oppilaitokset toteuttavat ammattiosaamisen näyttöjä ensisijaisena osaamisen arviointimenetelmänä. Ammattiosaajilla on käytössään toimiva väline seurata ja huolehtia työ- ja toimintakyvystään.
Työpaikalla tapahtuvan oppimisen laajentamiskokeilu*	10 koulutuksen järjestäjää on käynnistänyt kokeilun.	20 koulutuksen järjestäjää on mukana kokeilussa.	30 koulutuksen järjestäjää on mukana kokeilussa.	Koulutuksen järjestäjät hyödyntävät kokeilussa hyväksi havaittuja toimintamalleja työpaikoilla tapahtuvan oppimisen järjestämisessä.
Työnjohtokoulutuskokeilu (työnjohtokoulutustarpeiden mukaiset perusteet koulutukselle)*	Kokeilussa mukana 4–6 koulutuksen järjestäjää. Kokeilukoulutukseen osallistuu 200 opiskelijaa.	Koulutuskokeiluun mukaan 200 uutta opiskelijaa. Ensimmäiset 100 opiskelijaa valmistunut koulutuskokeilusta.	Koulutuskokeiluun mukaan 200 uutta opiskelijaa. 200 opiskelijaa valmistunut koulutuskokeilusta. Kokeilun vakinaistamisedellytykset ja järjestämismallit.	Koulutuksen järjestäjät hyödyntävät alakohtaisille työnjohtokoulutuksille tuotettuja perusteita ja järjestämismalleja.
Ammatillisen peruskoulutuksen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen koulutuskokeilu*	56 ammatillisen koulutuksen järjestäjää mukana kokeilussa. Selvitys kokeilun tuloksista valmis. Kokeilun vakinaistamisedellytykset selvitetty.	Toimintamallit tuotettu, koulutus vakinaistettu ja perusteet käytössä.	Koulutuksen järjestäjiä tuettu ja ohjattu niin, että koulutus toimii osana ammatillisen koulutuksen valmistavien koulutusten kokonaisuutta.	Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus vakiintuu ja sen tarjonta laajenee.

	<ul style="list-style-type: none"> - Ammatillisen erityisopetuksen toimenpideohjelman seuranta - Ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuosituksen käyttöönoton ja koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan tilan seuranta - Kansalliskieliselvitys - Selvitys maahanmuuttajien ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisen syistä - Tilannekatsaus ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavasta koulutuksesta - Opetuksen järjestäjien tasa-arvosuunnitelmien seuranta - Opetushenkilöstön työhyvinvoinnin seuranta. - Aamu- ja iltapäivätoiminnan seuranta. - Ammatillisen aikuiskoulutuksen seurantajärjestelmä (AIPAL) toiminnassa. 	<p>toteutuksen seuranta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilannekatsaus maahanmuuttajien ammatillisesta peruskoulutuksesta (sisältää maahanmuuttajien ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisen syiden jatkoseurannan raportoinnin) <p>Aamu- ja iltapäivätoiminnan seuranta vakiintunut.</p> <p>AIPAL-seurantaa hyödyntää järjestelmän käyttäjistä 75 %.</p>		<p>päätöksentekoa tukevaa, opetuksen keskeiset tunnusluvut sisältävää seurantatietoa, jota he voivat hyödyntää koulutuksen kehittämisessä. Kansalaisilla on nykyistä paremmin käytettävissään koulutusta koskevaa tietoa. Päätöksentekijät ja koulutuksen järjestäjät saavat seurantatietoa ja hyödyntävät tietoa koulutuksen kehittämisessä.</p>
Perusopetuksen oppimistulosseuranta-arvioinnit	<p>2 raporttia (B-ruotsi 9.lk ja matematiikka 6.lk).</p> <p>1 arviointi (Finska 9.lk,) toimeenpantu suunnitelmien mukaan.</p> <p>Palautteet koulutuksen järjestäjille ja otoskouluille 2 kuukauden sisällä kokeen pitämisestä.</p>	<p>1 raportti (Finska 9.lk,).</p> <p>4 arviointia (äidinkieli 9.lk, taide- ja taitoaineet, aihekokonaisuudet, toimeenpantu suunnitelmien mukaan.¹</p> <p>Kuten ed. vuonna.</p>	<p>4 raporttia (äidinkieli 9.lk, taide- ja taitoaineet, aihekokonaisuudet)</p> <p>2 arviointia (matematiikka ja luonnontieteet 9.lk, yhteiskuntaoppi 9.lk) toimeenpantu suunnitelmien mukaan.</p> <p>Kuten ed. vuonna.</p>	<p>Päätöksentekijät ja opetuksen järjestäjät/opettajat saavat tietoa eri oppiaineiden oppimistuloksista ja hyödyntävät tuloksia opetuksen kehittämisessä.</p>
Ammatillisen koulutuksen oppimistulosseuranta-arviointi	<p>Tulosseurannassa 6 +3 tutkintoa.</p> <p>Kansallinen yhteenvetoraportti vuonna 2007 käynnistyneestä seurannasta valmis.</p> <p>Palauteraportit koulutuksen järjestäjille.</p>	<p>Tulosseurannassa 5+8 tutkintoa.</p> <p>Vertaisarvioinnin käytännöt yhdenmukaistuneet.</p>	<p>Sähköinen seuranta- ja palautejärjestelmä käytössä. Kaikki tutkinnot seurannan piirissä.</p> <p>Kansallinen yhteenvetoraportti vuonna 2008 käynnistyneestä seurannasta valmis.</p> <p>Palauteraportit koulutuksen järjestäjille.</p>	<p>Päätöksentekijät, koulutuksen järjestäjät /opettajat saavat luotettavaa tietoa ammatillisen koulutuksen oppimistuloksista ja hyödyntävät tietoa koulutuksen kehittämisessä.</p>

¹ Helsingin yliopiston arviointikeskus kehittää yhdessä Opetushallituksen kanssa vuosina 2009-2010 oppimaan oppimisen arviointia varten perusopetuksen 3.vuosiluokan testiversion.

3. ERIKSEEN SÄÄDETYT JA MÄÄRÄTYT TEHTÄVÄT

A. Tutkintojen tunnustaminen, kielitutkinnot, kääntäjätutkinnot				
Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
<p>Tutkintojen tunnustamispäätökset ja vastaavuuksilausunnnot, tutkintojen tunnustamisen ohjauspalvelut, tutkintojen kansainväliseen vertailtavuuteen liittyvä tiedotus (ENIC/NARIC, NRP, ammattipätevyyssdirektiivi, IMI, EQF/NQF, Europass)</p> <p>Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (EQF) ja kansallisen tutkintojen viitekehyksen (NQF) toimeenpano</p> <p>Eurooppalaisen ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten siirtojärjestelmän (ECVET) toimeenpano</p>	<p>Käsittelyaika lainsäädännön mukainen (enintään 3 tai 4 kk). Käsitelty kansallisen lainsäädännön ja ammattipätevyyssdirektiivin mukaisesti. Toimintavuoden aikana ratkaistu 60 % vuoden aikana vastaanotetuista hakemuksista.</p> <p>Ohjaus- ja tiedotussuunnitelma sekä kansallisen koordinaatiopisteen verkkotiedotus valmiina (su, ru, en).</p> <p>Ehdotus ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten siirtojärjestelmän toimeenpanosta.</p>	Kuten ed. vuonna.	<p>Kuten ed. vuonna.</p> <p>Opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteisiin sekä kv-liitteisiin tehty muutokset.</p> <p>Tutkinnon perusteisiin ja muihin määräyksiin tehty muutokset, jotka mahdollistavat ECVETin käyttöönoton ammatillisissa tutkinnoissa ja -koulutuksessa vuodesta 2012 eteenpäin.</p>	<p>Ulkomaisia tutkintojen suorittaneiden virkakelpoisuuden saaminen tehostuu. Tunnustamispäätöstä tai vastaavuuksiarviota tarvitsevat saavat palvelua oikeasta viranomaisesta sekä Suomessa että ulkomailla. Suomalaiset tutkinnot tunnustetaan ulkomailla ja ulkomaiset tutkinnot tunnustetaan Suomessa säädösten ja kansainvälisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Suomalaisista tutkinnoista on saatavilla kansainvälisesti ymmärrettävää oikeaa tietoa.</p> <p>Joustava ja tehokas ammatillinen tutkintojärjestelmä ohjaa sekä kansallista että paikallista tutkintojen ja koulutuksen kehittämistä. Kaikilla koulutuksen ja työelämän toimijoilla on saatavilla tietoa viitekehyksen käyttämiseksi omassa toiminnassaan.</p>
<p>Valtionhallinnon kielitutkintojen, yleisten kielitutkintojen sekä auktorisoitujen kääntäjien tutkintojen toimeenpano ja ohjaus</p>	<p>Kieli- ja kääntäjätutkintotilaisuudet tarkoituksenmukaisesti toimeenpantu, järjestelmiin liittyvät rekisterit kehitetty, neuvontapalvelu informatiivista ja laadun kehittämistoimet toteutettu.</p>	Kuten ed. vuonna.	Kuten ed. vuonna.	<p>Tutkintojen suorittajilla tarjolla laadukkaat palvelut osaamisen testaamiseen.</p>

B. Opiskelijavalintoja tukevat prosessit ja koulutustiedotus				
Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
Opiskelijavalinnat ja niitä tukevat prosessit.	Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sähköinen yhteishaku laajennettu koskemaan musiikki, tanssi- ja liikunta-alan koulutusta kevään 2009 yhteishaussa.	Ammatillisessa ja lukiokoulutuksessa voidaan 1.8.2010 lähtien hakea sähköisesti yhteishaun ulkopuolella olevaan koulutukseen ²	Ammatillisen ja lukiokoulutuksen sähköisen haku- ja koulutustietojärjestelmän piirissä kaikki ammatillinen perus- ja lisäkoulutus.	Sähköiset haku- ja koulutustietojärjestelmät helpottavat koulutukseen hakeutumista, tehostavat koulutustarjontaan, valintaperusteisiin ja hakeutumiseen liittyvää tiedotusta, tehostavat ohjausta ja opiskelupaikkojen käyttöä sekä vähentävät eri toimijoiden päällekkäistyötä.
Korkeakoulujen sähköisten hakujärjestelmien ja hakijarekisterien toteutus, ylläpito ja kehittäminen	Opetushallitus toteuttaa, ylläpitää ja kehittää viittä korkeakoulujen sähköistä hakujärjestelmää ja kahta rekisteriä. Sähköinen hakujärjestelmä on yliopistojen erillisvalintojen käytettävissä viimeistään syksystä 2009 alkaen.	Määritelty ja suunniteltu ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sähköisen haku- ja koulutustietojärjestelmän laajennus koskemaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta.	Erillisten hakujärjestelmien lukumäärää vähennetty toimintoja yhdistämällä. Sähköisten hakujärjestelmien toiminnallisuutta on edelleen parannettu vastaamaan opiskelijavalintojen tarpeita.	
	Uudistettu AMKYH-järjestelmä nykyistä kustannustehokkaammaksi.		Korkeakoulujen erillisten sähköisten hakujärjestelmien lukumäärää on vähennetty toimintoja yhdistämällä. Sähköisten hakujärjestelmien toiminnallisuutta on edelleen parannettu vastaamaan opiskelijavalintojen tarpeita.	
	97 % ammatillisen, lukiokoulutuksen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteishaussa hakevista käyttää sähköistä hakua.	Opiskelijavalintajärjestelmien palvelukeskeinen arkkitehtuuri määritetty.	Opiskelijavalintajärjestelmien palvelukeskeinen arkkitehtuuri käytössä.	
		Kuten ed. vuonna	Kuten ed. vuonna	
Sähköisten hakupalveluiden	Neuvontapalvelu määritetty ja	60% opiskelijavalintapalveluihin	80% opiskelijavalintapalveluihin	

²1. vaihe koskee ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuja valmentavia ja valmistavia koulutuksia, ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavaa ja valmistavaa koulutusta, ammatillisissa erityisoppilaitoksissa järjestettävää koulutusta sekä perusopetuksen lisäopetusta.

neuvontapiste	käyttöön otettu. Palvelutason laatumittarit määritetty.	kohdistuvista kysymyksistä hoidetaan neuvontapalvelun kautta. Palvelutason laatumittarit käytössä.	kohdistuvista kysymyksistä hoidetaan neuvontapalvelun kautta.	
Koulutustiedotus	Koulutusnetti.fi:n ja Studieinfo.fi sivustojen rakennetta ja sisältöjä kehitetty. Painettujen oppaiden jakelumääriä vähennetty ja selvitetty mahdollisuudet tuottaa oppaat sähköisinä.	Kuten ed. vuonna.	Kuten ed. vuonna.	Hakijoilla ja hakijoita ohjaavilla on ajantasaista tietoa eri koulutusmuodoista, koulutustarjonnasta ja koulutukseen hakeutumisesta.

C. Ennakointi

Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
Koulutustarpeiden valtakunnallinen ja ruotsinkielinen ennakointi, ennakointitulosten hyödyntäminen, alueellisen ennakoinnin tuki sekä työvoiman kysynnän ja alakohtaisen koulutustarjonnan muutosten seuranta. Valtakunnallisen osaamistarpeiden ennakointijärjestelmän kehittäminen, VOSE (ESR)	Tarkistuslaskelmat KESU 2007-2012:n väliarviota varten, selvitys työvoiman kysynnän ja koulutustarjonnan muutoksista. Valtakunnallisen, ruotsinkielisen ja alueellisen ennakointityön käynnistyminen mm. KESUn 2011-2016 valmistelua varten sidosryhmien kanssa sovittavalla tavalla. Selvitykset kansallisista ja kansainvälisistä laadullisen ennakoinnin malleista. Ehdotus pilotoitavasta osaamistarpeiden ennakointimallista.	Valtakunnallinen, ruotsinkielinen ja alueellinen ennakointi etenee suunnitellussa aikataulussa. Alueellista ennakointia tuettu. Osaamistarpeiden ennakointimallin pilotointi sekä käynnissä alakohtaiset osaamistarveselvitykset.	Ammatillisesti suuntautuneen koulutuksen valtakunnalliset ja ruotsinkieliset pitkän aikavälin ennakointitulokset valmiit sovitussa aikataulussa. Alue-ennakointi tehty yhdenmukaisella tavalla ja sovitussa aikataulussa. Raportit osaamistarpeiden ennakointimallin pilotoinnin tuloksista. Esitys ennakointimallista ja mallin juurruttamissuunnitelma	Päätöksentekijöillä on käytössään valtakunnallista ja alueellista ajantasaista ennakointitietoa työvoiman kysynnästä ja alakohtaisista koulutustarpeista koulutuksen mitoittamista varten. Oppilaanohjaus, työvoimaneuvonta, koulutukseen hakeutuvat ja media voivat hyödyntää ennakointituloksia. Päätöksentekijät saavat tietoa ennakointitulosten ja toteutuneen kehityksen suhteesta sekä ennakoinnin vaikuttavuudesta koulutussuunnitteluun ja päätöksentekoon. Opetushallinnolla ja koulutuksen järjestäjillä on toimivat ja kehittyvät menetelmät hankkia ja välittää tietoa tulevaisuuden työelämän osaamistarpeista.

D. Eurooppa-koulut

Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
Eurooppa-koulujen hallinnointi ja tarkastus	Eurooppa-koulujen hallinto- ja tarkastustehtävät toteutettu tehokkaasti ja taloudellisesti.	Kuten ed. vuonna.	Kuten ed. vuonna.	Jäsenvaltiolle lainsäädännössä asetetut veloitteet ja sitoumukset on täytetty tavoitteena varmistaa Eurooppa - koulujen tehokas hallinto ja laadukas opetus.

E. EU-kuljettajadirektiivin toimeenpano				
Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
EU-kuljettajadirektiivin toimeenpano, ohjaus ja valvonta kuljetusalan, rakennusalan ja metsäalan kuljettajakoulutuksissa	Valvontatarkastuksia toteutettu 10 perustason ja 10 jatkokoulutuksen osalta.	Kuten ed. vuonna.	Kuten ed. vuonna.	Koulutusyksiköillä on käytössään tiedot ja toimintaohjeet koulutuksen toteuttamisesta EU:n periaatteiden ja OPM:n koulutuksen järjestämisluvan mukaisesti. Yhteistyö alan viranomaisten kanssa paranee direktiivin toimeenpanossa ja valvonnassa.
F. Valtion oppilaitokset				
Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
Valtion oppilaitosten tulosohjaus	Valtion erityiskoulujen toiminnan kehittämissuunnitelma. Kielikoulujen kehittämissuunnitelma. Valtion oppilaitosten kiinteistöjen korjaus- ja kehittämissuunnitelma OPM:n kehusehdotuksessa 2011-2013. Saamelaisalueen koulutuskeskuksen lainsäädännön uudistamisen tukeminen tulosohjauksella.	Valtion erityiskoulujen kehittämissuunnitelman toimeenpano käynnistetty. Kielikoulujen kehittämissuunnitelma käynnistetty.		Valtion oppilaitokset saavat kehittämissuunnitelmat toimintansa tuloksellisuuden parantamiseksi ja toteuttavat niitä käytännössä.
G. Koulutustoimikunnat				
Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
Koulutustoimikuntien tuki	Asiantuntijasihteeripalvelut ja muut asetuksen mukaiset tehtävät hoidettu.	Kuten ed. vuonna.	Kuten ed. vuonna.	Alakohtaiset koulutustoimikunnat saavat asiantuntijapalvelua koulutustarpeiden ennakoinnissa ja koulutuksen kehittämisessä. Yhteistyö työelämän edustajien ja muiden sidosryhmien kanssa vahvistuu.

H. Tutkintotoimikunnat				
Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
Tutkintotoimikuntien ohjaus	<p>Tuotettu tutkintotoimikunnille niiden tarvitsemat maksuliike- ja tiedonhallintapalvelut. Järjestetty koulutusta tutkintotoimikuntien jäsenille sekä tutkintojen toimeenpanijoille.</p> <p>Arvioitu tutkintotoimikuntia ja näyttötutkintoja koskevan tietojärjestelmän (AMTU-tietojärjestelmän) uusimistarve. Parannettu tutkintotoimikuntien sähköisen toimintaympäristön (Optima-ympäristön) käyttökelpoisuutta.</p> <p>Käynnistetty uusien tutkintotoimikuntien asettamisprosessi (toimikausi alkaa 1.8.2010).</p>	Kuten ed. vuonna.	Kuten ed. vuonna.	Tutkintotoimikunnilla on hyvät edellytykset hoitaa ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa niille annetut näyttötutkintojen järjestämistä koskevat tehtävät.
I. Vähälevikkinen oppimateriaali				
Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
Vähälevikkinen oppimateriaali	Vähälevikkisen oppimateriaalin varastointi, jakelu ja asiakaslaskutus ulkoistettu sekä osa oppimateriaali-tuotannosta toteutettu ostopalveluna.			Turvataan oppimateriaali sellaisille aloille ja oppiaineisiin, joissa on vähäinen opiskelijamäärä ja kaupalliset kustantajat eivät tuota materiaalia.

4. VALTIONAVUSTUS (SIIRTOMENOT) JA RAKENNERAHASTOT

A. Valtionavustusprosessit

Valtionavustusten hakuprosessi kootaan ja ajoitetaan seuraavina kokonaisuuksina: 1) esi- ja perusopetus, 2) lukiokoulutus, 3) ammatillinen koulutus mukaan lukien aikuiskoulutus, 4) vapaa sivistystyö, 5) taiteen perusopetus, 6) opetustoimen henkilöstökoulutus ja 7) järjestöavustukset.

Haut avataan pääsääntöisesti maaliskuun loppuun mennessä.

Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
Valtionavustushakuprosessit sekä valtionavustushankkeiden toimeenpano ja ohjaustoimenpiteet	Syyskuusta 2009 alkaen hakemuksia käsitellään ja päätöksiä tehdään SALAMA-järjestelmässä. Valtionavustustoiminnan raportointi, tarkastus ja seuranta organisoitu uudelleen. Vuonna 2008 päättyneistä hankkeista koottu yhteenvedot johtopäätöksineen. Määrärahojen käytön seurantaraportointia kehitetty ja selkeytetty.	Kaikki hakemukset käsitellään ja päätökset tehdään SALAMA-järjestelmässä. Valtionavustushakemuksista 60% toimitetaan sähköisinä. Avustusten käytön raportointi mahdollistuu Suomi.fi palvelussa olevalla verkkolomakkeella. Vuonna 2009 päättyneistä hankkeista koottu yhteenvedot johtopäätöksineen.	Valtionavustushakemuksista 80% kulkee sähköisenä. Vuonna 2010 päättyneistä hankkeista koottu yhteenvedot johtopäätöksineen.	Kaikilla asiakkailla on käytössään sähköinen palvelukanava. Avustushankkeiden toteutuminen tehostuu.

Opetushallituksen valtionavustustoiminnan ensisijaisina tavoitteina on tukea kehittämis-, kokeilu- ja käynnistämishankkeita, joissa tuotetaan levittämiskelpoisia malleja, menetelmiä ja käytäntöjä sekä pyritään pysyviin toiminnallisiin tai rakenteellisiin muutoksiin ja parannuksiin. Hankkeet tukevat kansallisen koulutuspolitiikan ja tulossopimuksen toimeenpanoa sekä koulutuksen ja opetuksen järjestäjien tarpeiden yhteen sovittamista valtakunnallisiin tavoitteisiin. Toiminnassa suositaan laajoja, kokoavia ja verkostomaisia hankkeita.

B. Rakenerahastoprosessit

(päätökset, ohjaus, seuranta)

Tuotos	VUOSI 2009 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2010 Määrällinen /Laadullinen tavoite	VUOSI 2011 Määrällinen /Laadullinen tavoite	Vaikutustavoite
Rakenerahastoprosessit (5 kehittämisohjelman hankerahoitusprosessit: haku-rahoitus-, maksatus- ja valvontaprosessi)	Hakemusten (rahoitus- ja maksatuspäätökset sekä kielteiset projektipäätökset) käsittelyaika enintään 4 kk. Hankkeiden tulosten levittäminen verkkopalveluna.	Kuten ed. vuonna.	Kuten ed. vuonna.	Hakemusten riittävän nopea käsittely mahdollistaa hankkeiden joustavan toteutuksen. Hankevalinnoilla erotellaan kansallista kehittämistyötä tukevat hankkeet. Ohjaus tukee hankkeiden sisällöllistä kehittämistä, verkottumista, levittämistä ja hankehallintoa. Hankkeiden vaikuttavuus lisääntyy.

II TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS JA PALVELUKYKY

Maksullinen palvelutoiminta	VUOSI 2009	VUOSI 2010	VUOSI 2011
Liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)			
Maksullisen toiminnan tuotot	2 750	2 700	2 700
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	2 150	2 100	2 100
Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)	600	600	600
Kustannusvastaavuus, %	127	127	127
Vähälevikkinen oppimateriaalituotanto (1 000 euroa)			
Maksullisen toiminnan tuotot	950	950	950
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	1 900	1 950	1 950
Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)	-950	-1 000	-1 000
Kustannusvastaavuus, %	50	49	49
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	100	100	100
Julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)			
Maksullisen toiminnan tuotot	2 430	2 430	2 430
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	2 430	2 430	2 430
Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)	0	0	0
Kustannusvastaavuus, %	100	100	100
Koko toiminnan tuottavuuteen ja tehokkuuteen liittyvät toimenpiteet	VUOSI 2009	VUOSI 2010	VUOSI 2011
Sähköinen asianhallinta	SALAMA -asiankäsitteilyjärjestelmän käynnistetty. Valtionavustusprosessi työnkulkuineen ja päätöspohjineen sekä määrärahojen ja avustusten käytön seuranta toteutettu asiankäsitteilyjärjestelmässä.	OPM:n kanssa 1 yhteisen prosessin sähköistäminen- (esim. tulosohejaus) OPH:n 2 oman prosessin sähköistäminen – Kääntäjärekisteri ja OPS-prosessi	OPM:n kanssa 1 yhteisen prosessin sähköistäminen- (esim. työryhmien, toimikuntien yms. nimittämisprosessi) OPH:n 1-2 oman prosessin sähköistäminen - tutkintojen tunnistamisprosessi ja/tai järjestämisedellytysten arviointi
Säädösten edellyttämä arkistointi (tavoite saavutettu 11 vuodessa)	Kouluhallituksen ja Ammattikasvatustahallituksen asiakirjoja seulottu 375 hyllymetriä.	Kuten ed. vuonna.	Kuten ed. vuonna.
Asioiden käsittely	Valitukset ja kantelut: keskimääräinen käsittelyaika 2 kk Lausunnot: keskimääräinen käsittelyaika 1 kk Näyttötutkintojen ja valmistavan koulutuksen järjestämisedellytysten arviointi: keskimääräinen käsittelyaika 5 kk Valtionavustuspäätökset: käsittelyaika enintään 3 kk haun päättymisestä	Kuten ed. vuonna	Kuten ed. vuonna
Tuottavuus	Tuottavuusmittari ja esitys tuottavuustavoitteiksi valmis.		

III HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Indikaattori	VUOSI 2009	VUOSI 2010	VUOSI 2011
	Määrällinen /Laadullinen tavoite	Määrällinen /Laadullinen tavoite	Määrällinen /Laadullinen tavoite
Henkilötyövuosien määrä	mom. 29.01.02. 277 kaikki mom. 326	mom. 29.01.02. 265 kaikki mom. 314	mom. 29.01.02. 253 kaikki mom. 302
Osaaminen (koulutustasoindeksi)	6,0	6,0	6,0
Henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi			
1. henkilöstötyytyväisyysindeksi,	3,4	3,5	3,6
2. sairaspoissaolot työpäivää/htv	9,5	9,3	9,0

IV MÄÄRÄRAHAT

1. Toimintamenomäärärahat

Opetushallituksen toimintamenomomentin määräraha on valtion vuoden 2009 talousarvioesityksessä 21 039 000 euroa. Opetushallitukset talouden tasapainottoimet jatkuvat.

Opetusministeriö on esittänyt Opetushallituksen toimintamenomäärärahatason korottamista kevään 2009 kehyspäätöstä koskevassa esityksessä.

2. Muu rahoitus

Opetusministeriö varautuu osoittamaan määrärahoja Opetushallitukselle vuoden 2009 valtion talousarvion määrärahoista liitteessä 1 esitetyn mukaisesti.

Opetushallitus tekee määrärahojen myöntämisvuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä opetusministeriölle selvityksen määrärahojen käytöstä ja ehdotuksen siirtyvien määrärahojen mahdollisesta uudelleen kohdentamisesta.

V SEURANTA

Opetushallitus raportoi tavoitteiden toteutumisesta ja määrärahojen käytöstä puolivuosisiraportissaan elokuun 31. päivään mennessä sekä toimintakertomuksessaan maaliskuun 15. päivään mennessä.

Opetusministeriö antaa tilinpäätöskannanoton Opetushallituksen toiminnasta kesäkuun 15. päivään mennessä.

Helsingissä 2. maaliskuuta 2009

Sakari Karjalainen

ylijohtaja

Timo Lankinen

pääjohtaja